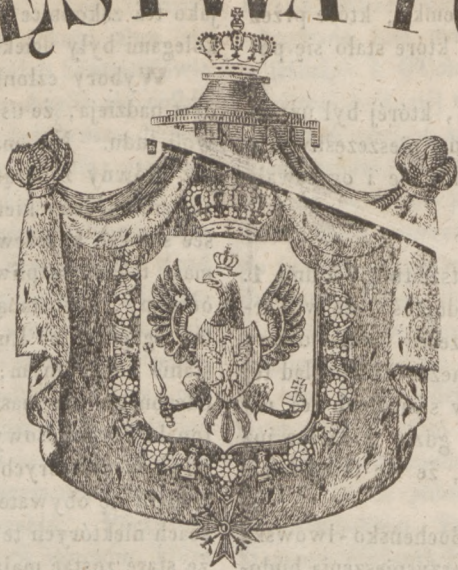

GAZETA W. NIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Berlin. — W sprawie Polaków, pięciu tylko ze skazanych wyrokami na kary, appellowało do dnia 8. Grudnia. Łatwiejszy jest teraz przystęp do uwięzionych, niż przed ogłoszeniem wyroków i odwiedzają ich często przybyli z Wiel. Ks. poznańskiego krewni.

Elberfeld, 6. Grudnia. — Oświadczenie deputowanego Beckeretha brzmi jak następuje: JW. minister spraw wewnętrznych przesłał mi jako członkowi komitetu stanowego pod d. 22 p. m., egzemplarz projektu do prawa karnego pruskiego, wraz z projektem do prawa względem zaprowadzenia prawa karnego i projektem postępowania sądowego w zakresie sądu apelacyjnego w Kolonii — z tą uwagą, że król Jegomość postanowił zwołać połączony komitet stanowy w ciągu tej zimy do powtórnej narady nad owym prawem. — Przytęm zalecił mi pan minister, na przypadek niemożności stawienia się w komitecie połączonych stanów, abym przesłane projekta przesłał mojemu zastępcy i o tém uwiadomił naczelnego prezesa. Gdy Naj. Pan w najwyższej swój odpowiedzi z d. 24. Czerwca r. b. oświadczył, że wnioski stanów weźmie pod troskliwą rozwagę, co do komitetu stanowego i zastrzegł sobie w tej mierze postanowienie, dopełniono wyboru, w skutek którego zostałem członkiem komitetu, jak opiewa protokół posiedzenia reński prowincji z 25. Czerwca b. r., pod zastrzeżeniem praw połączonych sejmów i pod tym warunkiem przyjąłem też wybór, który padł na mnie. J. kr. Mość w odprawie sejmowej z 24. Lipca b. r. raczył oświadczyć na podania protokolarne wyboru dotyczące, że dopóki nie zmieni rozporządzeń z 3. Lutego b. r., dopóty służyć będą prawa komitetowi stanowemu, jakie jemu przyznają rzeczne rozporządzenia i deklaracje najwyższe z 24. Czerwca b. r. Prawa te nie mogą się pogodzić z zastrzeżeniem praw, które sobie przypisywał sejm połączony. Z tego powodu nie dozwala mi ani osnowa mego mandatu, ani moje przekonanie, z którym dałem się słyszeć podczas posiedzeń sejmów połączonych, do zasiadania na zgromadzeniach komitetu powołanego w duchu rozporządzeń z d. 3. Lutego r. b. Aż do tej chwili nie nastąpiła zmiana podług wniosku sejmów rozporządzeń z dnia 3. Lutego, ponieważ zaś wezwanie pana ministra do oddania przesłanych przedmiotów mojemu zastępcy dla niestracenia czasu wkłada na mnie obowiązek do postanowienia w tej mierze, przeto oświadczam niniejszem JW. panu (naczelnemu prezesowi), że z powodów wyżej wymienionych tymczasowo nie mogę brać udziału w naradach komitetu stanów połączonych i przesłałem okólnik JW. ministra spraw wewnętrznych wraz z annexami pod dniem dzisiejszym, mojemu zastępcy prezesowi izby handlowej panu Müller w Wesel. Przyjm wyraz szacunku JW. prezesie przychylnego Tobie Beckeretha. Crefeld, 1. Grudnia 1847.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P o l s k a.

Warszawa, dnia 9. Grudnia. — Ustawa przechodnia do kodexu kar głównych i przechodnich. Rozdział I. O mocy obowiązującej kodexu kar głównych i poprawczych, oraz stosunku tegoż kodexu do praw i urzędów dotychczasowych Królestwa:

Artykuł 1. Stosownie do Najwyższego ukazu z dnia 24. Marca 1847. r., przestaje obowiązywać w Królestwie polskim, z dniem 31. Grudnia 1847. r. Kodex karzący, d. 20. Lipca 1818. r. ogłoszony, tudzież uzupełniające lub zmieniające tenże kodex ustawy, a w miejsce ich wstępuje z d. 1. Stycznia 1848. r. nowe prawo, pod nazwą: Kodex z Kar Głównych i Poprawczych. — Art. 2. Również z dniem 31. Grudnia 1847. r., tracą swą moc w Królestwie wszelkie inne prawa i urządzenia, o ile przez kodex kar głównych i poprawczych lub niniejszą ustawę zmienione zostały. — Art. 3. Do przestępstw przed dniem 1. Stycznia 1848. popełnionych, a do rzeczno-

nego dnia prawomocnie niesądzonych, stosowanem będzie dotychczasowe lub nowe prawo, według tego, które dla obwinionego łagodniejszego obejmuje przepisy. — Art. 4. Jeżeli na obwinionego, w myśl poprzedzającego artykułu, karę wymierzyć wypada, sąd, w swym wyroku, kary na rozpoznawane przestępstwo, dotychczasowem i nowem prawem zagrożone, porówna, co do rodzaju, czasu ich trwania, niemniej skutków, jakie zrzadzają i ten troisty wzgląd stosując do położenia obwinionego, tę karę na niego wymierzy, którą mniej surową znajdzie. — Art. 5. Gdyby, przy pomienionem porównaniu, zachodziła wątpliwość, które z dwóch praw istotnie dla obwinionego mniej surową stanowi karę, sąd sprawę rozstrzygnie według prawa, pod którym przestępstwo popełnionem zostało. — Art. 6. Sprawy o takie przestępstwa, przed dniem 1. Stycznia 1848. r. spełnione, jakie według nowego prawa, ulegają dochodzeniu tylko na zaskarzenie pokrzywdzonego, nie mogą być po tymże czasie, bez wniesienia rzeczonych zaskarżenia rozpoczynane. W sprawach powyższego rodzaju, nie na skargę pokrzywdzonego, lecz z urzędu wytoczonych, sąd przyjmie od pokrzywdzonego oświadczenie się, czyli żąda ukarania obwinionego, lub przeciwnie; w pierwszym przypadku dalej działać będzie, w drugim sprawę umorzy, niemniej umorzy ją i wtenczas, gdyby pokrzywdzony, z jakiegokolwiek przyczyny, nie mógł swój woli objawić. Wyłączają się od przepisu w niniejszym ustępie zawartego, przypadki w artykule 163 nowego prawa powołane. — Art. 7. Do przestępstw przed niem 1. Stycznia 1848. r. popełnionych, stosownie być mają przepisy o przedawieniu, objęte dawnem lub też nowem prawem, według tego, które z nich, tak pod względem przeciągu czasu, jako też pod względem innych artykułów do przedawnienia wymaganych, okaże się łagodniejszem dla obwinionego. — Art. 8. W zbiegu przestępstw d. 1. Stycznia 1848. r. i później spełnionych, każde z nich ocenionem zostanie według prawa, pod którym się wydarzyło, a kara, co do wszystkich przestępstw, wymierzona będzie na zasadzie prawa, pod którym spełnione było przestępstwo, najsurowszą zagrożone karą. Jesliby przez zastosowanie do wszystkich przestępstw nowego prawa, położenie obwinionego złagodzonem być mogło, lub zachodziła wątpliwość: czy przestępstwo przed d. 1. Stycznia 1848. roku lub później spełnione, surowszą pociąga karę, nowe prawo do wszystkich zastosowanem zostanie. — Art. 9. W niemożności wyjaśnienia, czy przestępstwo pod dotychczasowem lub nowem prawem wydarzyło się, takowe według nowego rozpoznać należy. Art. 10. Wyroki prawomocne, na zasadzie dotychczasowego prawa wydane, mają być po dniu 20 1. Stycznia 1848. r. wprowadzone w wykonanie w całej swój osnowie, z poniższemi jednak wyjątkami: a) osoby, karom cielesnym, według nowego prawa nieulegające, uwalniają się od piętnowania, oraz chłosty; jeżeli zaś chłosta posłużyć miała za podstawienie więzienia, osadzenia w domu poprawy lub w areszcie, te ostatnie kary skazani poniosą bez podstawienia; b) w sprawach o przestępstwa, które na zasadzie nowego prawa, tylko na żądanie pokrzywdzonego dochodzone być mogą, pojednanie się tegoż pokrzywdzonego ze skazanym umarza karę podług przepisów, w art. 163 kodexu objętych. (d. c. n.)

— Powszechnie znany L. A. Dmuszewski, Nestor Sceny Warszawskiej, od lat 27 Redaktor główny popularnego pisma „Kurjer Warszawski”, członek Towarzystwa dobroczynności, wice-prezes komitetu wsparcia podupadłych artystów muzycznych, dziś o godzinie 2ej po południu po dotkliwej chorobie rozstał się z tym światem. Śmierć przerwała pasmo dni tego życia tak użytecznego, tak wylanego dla dobra ludzkości i tak ściśle splecionego z kolejami naszej sceny. Życie Dmuszewskiego to jęj kronika od lat pięćdziesięciu. Współczesny Bogusławskich, Żółkowskich, Dmuszewski ciągłym był świadkiem wzrostu, postępu i rozwijania się sceny Warszawskiej. Jako artysta dramatyczny, jako autor i tłumacz stu kilkudziesięciu dzieł, które dawniej stanowiły repertuar teatru i nareście jako dyrektor teatrów, ważne i niezapamiane położył zasługi. Przy najświetniejszych

imionach sceny naszej zapisane jest imię Dmuszewskiego w poważnej księdze jej dziejów. Zapisane jest to imię w tém ulotném piśmie, które przez lat 27 prowadził z takim taktem, z taką zręcznością, a które stało się potrzebą i chlebem codziennym wszystkich.

Dmuszewski żył lat 70, za krótko dla społeczności, której był użytecznym członkiem, za krótko dla tój osieroconej rodziny nieszczęśliwych, która od lat tyłu witała i pozdrawiała go ojcem, i tuliła się i ogrzewała przy jego boku.

G a l i c y a .

Lwów 6. Grudnia. — W gazecie „Preussische Staatszeitung“ z dnia 1. Grudnia r. b. zawarta jest wyjęta z „Oderzeitung“ wiadomość, że w Tarnopolskim obwodzie gwałtownie wybuchła cholera. Przeciw temu możemy oświadczyć, że w całej Galicyi nie pojawił się dotychczas żaden ślad tój choroby, i że stan zdrowia w królestwie polskiem i w sąsiednich ces. rosyjskich gubernijach, wyjąwszy guberniję Kijowską, gdzie ta zaraza już ustaje, nie dał dotychczas żadnego powodu do obawy, że się ta epidemia nader spiesznie rozszerza.

Zaraz z początku przyszłej wiosny kolej żelazna Bocheńsko-lwowska ma być rozpoczęta kosztem rządu austriackiego. Dla przyspieszenia budowy tójże będzie wojsko użyte z dodatkiem płacy za podjętą robotę, która na wielu miejscach równocześnie rozpoczęta zostanie. Kolej ta o $\frac{2}{3}$ mili ze strony północno-wschodniej do Brodów prowadzona obok Lwowa będzie z nim połączoną za pomocą bocznej kolei żelaznej.

Prócz kolei żelaznej, która dla Galicyi wielkie rokuje korzyści, zanoszą się i na parowóz żegluga; książę Sapieha zajmuje się gorliwie tym przedmiotem, jeździł w tym celu do Anglii, kazał statki budować dla łatwiejszego spławu na rzekach: Stryju, Dniestrze, Bugu, Sanie itd. Tym sposobem surowe płody Galicyi mając ułatwiony wywóz, nierównie korzystniej zbywanemi będą.

S z w a j c a r y a .

Bern, d. 6. Grudnia. — Na dniu 3. Grudnia naczelny rząd Szwajcaryi otrzymał notę od rządu francuzkiego. Wszyscy się zgadzają, że obejmuje ona wezwanie do ułożenia się z kantonami związku odrębnego na drodze pojednawczej i że w imieniu pięciu mocarstw ofiaruje do tego celu pośrednictwo.

Na dniu 4. b. m. po obiedzie generał Dufour odbywał przegląd wojsk zürichskich i aargauskich. Dnia 5. Grudnia stało w Bernie jeszcze 5 batalionów, to jest 2 bernenskie, 2 aargauskie i 1 zürichski. Kilka batalionów bernenskich już rozpuszczono i pozostało także w ciągu kilku dni zostaną rozpuszczonemi.

Ze generała Dufoura przy wjeździe do miasta nie przyjmowano w żaden uroczysty sposób, stało się to, na jego własne żądanie. Pozwolił jednakże na serenadę, którą mu wyprawiono na wieczór w dzień jego powrotu, a mianowicie miejska muzyka grała pod oknami hotelu pod sokołem, gdzie zajął pomieszkanie. Dnia 4. Grud. akademicy, stół śpiewny i mieszczanie przyszli z pochodniami o zmroku. Jeden z akademików zabrał głos przy tój uroczystości i powitał generała, jako obrońcę i zbawcę ojczyzny, który z niesłychaną łagodnością i szczerzeniem krwi, w sposób pełen ludzkości przywrócił pokój. Generał odpowiedział na to w języku francuzkim: »energicznemu postępowaniu sejmów walnego, przykładowemu zachowywaniu się oficerów konfederacyjnych, a dzielnemu i mężnemu braniu się żołnierzy ta cześć należy się, ale nie mnie. Wiwaty te uważam za wykrzyknięte konfederacyi szwajcarskiej i wolnej ojczyźnie.«

Lucerna, dn. 5. Grudnia. — Szóste doniesienie urzędowe od wojska brzmi w następujący sposób: »Nakoniec i wysoki kanton Wallis oświadczył, że odstępuje od związku odrębnego i dnia 30. Listopada przyjął na załogę wojska konfederacyjne, a zatem wojsko dokonało już swego zadania. Ledwie dwadzieścia dni było potrzeba do osiągnięcia wielkiego celu, a mianowicie do wyjednania posłuszeństwa dla uchwał sejmów walnego. Skoro bowiem na dniu 4. Listopada najwyższa władza konfederacyjna wyzwała rozwiązanie związku odrębnego za pomocą oręża, zaraz d. 10. t. m. rozpoczęły się poruszenia wojska ku Freiburgowi, a dnia 14. już się poddał cały kanton tegoż nazwiska. Po nim Zug a dalej Lucerna, przeciw której trzeba było użyć siły; następnie Unterwalden, Schwyz, Uri i nakoniec w dniu 30. Listopada Walis. Była to krótka wyprawa, ale obfita w trudy wszelkiego rodzaju; z wesołością je poniosło wojsko, co z wielką ochotą na zawołanie chwyciło za broń. Niedostatek, czuwanie, silne pochody, zgola nie nadwładziło jego dobrych chęci. Odwaga, z jaką szło do boju, pogarda śmierci, którą okazywało, dowodem, że duch przodków ciągle jeszcze żyje w naszym ludzie. Nasze wojsko zasłużyło na wdzięczność ojczyzny. Teraz zmniejsza się już siła zbrojna, gdyż obrona krajowa, znaczna część artylerji, jazda, oddziały inżynierskie powróciły do swych domów. Reszta wojska, jak się spodziewać należy, rozpuszczoną także będzie i zabierze z sobą przekonanie, że Szwajcaryi zgotowano długi początek lat pokoju i poszanowanie za granicą. W głównej kwaterze w Lucernie 1. Grudnia 1847.« — Z miliona franków, które jako kontrybucya mają być wypłacone przez 7 kantonów byłego związku odrębnego na kanton lucernski przypada 370,350, a zatem przeszło $\frac{1}{3}$. Licząc to razem z wynagrodzeniem kosztów, kanton ten będzie musiał wypłacić do dwóch milionów.

Urszulanki, klasztor panien affiljonowany zgromadzeniu jezuitickiemu jako też zakonnice z Eschenbach, które razem z Siegwartem Müllerem i jego kolegami były uciekły, już teraz powróciły do Lucerny.

Wybory członków wielkiej rady wyznaczone na dzień 11. Grudnia. Jest nadzieja, że ustanowiona zostanie ta władza, na podstawie niezawisłej woli ludu. Nie masz wątpliwości, że nowa wielka rada nie będzie sobie już główny zaprzętała związkiem odrębnym ani jezuitami. Wychowaniu zostanie nadany kierunek zupełnie liberalny. Pewną jest rzeczą, że w miejsce starych konserwatystów zostaną pobierani młodzi ludzie postępowi. Nie masz także wątpliwości, że kantony pierwotne, choć już upadł związek odrębny, pozostaną przy swojej starożytnej polityce, atoli zawsze będą się też oglądały na Lucernę. Że akt konfederacyjny podpadnie rewizji i zostanie zmienionym, to o tём wszyscy mówią: jakoż po rozbięciu związku odrębnego nie masz siły, któraby się temu sprzeciwić mogła. Rząd kantonalny tymczasowy wyrzekł, że władze miejscowe mają pozostać jak były, gdyż w niektórych gminach jak Russwilu, Neuenkirchu i Entlibuchu zgromadzili się obywatele i obrali sobie przełożonych tymczasowych. W miejscach niektórych te władze tymczasowe po wyrzeczeniu rządu lucernskiego, że stare zostać mają, musiały się rozwiązać i ich członkowie ponieśli znaczne szkody, bo kazali pościagać liwerunki, do czego żadnego nie mieli prawa. Stare dzienniki lucernskie po większej części poustawyły; zaczął wychodzić nowy z dążeniem radykalnym noszący tytuł konfederata. Powstaje wielu członków byłego rządu, że się z miasta wynieśli, ale cóż nieboraków czekało, gdyby w niem byli pozostali? Że się każdy ratuje jak może, to leży w naturze człowieka, a zatem nie ma im co robić wyrzutu. Zabrali kasę pewnie tylko dla tego, że marzyli, iż jeszcze z kantonu Uri, będą mogli kierować wojną. Pomylili się wprawdzie grubo.

Dawny członek rządu Dr. Scheerer wrócił do Lucerny, lecz został wzięty do więzienia.

W kantonie Schwyz najgorliwszym w działaniach zmierzających do nowego systematu pokazuje się okrąg March. Na dzień 12. Grudnia cała gmina okręgowa zbiera się i ma odbyć zgromadzenie w celu uchwalenia co następuje: 1) powinna być obrana nowa władza okręgowa; 2) ma być uchwalony wniosek o rozwiązanie dotychczasowego rządu kantonalnego i obrania nowego; 3) wniosek o rewizję foriny rządu; 4) wniosek do sejmów walnego, ażeby kwatery okręgu March tak zostały rozrządzone, iżby mieszkańcy doznali ulgi.

Z Zugu donoszą, że na dniu 4. Grudnia gmina kantonowa odbyła zgromadzenie, na którym obrala nowy rząd składający się z 15 osób, a pod przewodnictwem pana Keisera. W imieniu ludu oświadczyła także odstąpienie od związku odrębnego.

Freiburg, dn. 5. Grudnia. — Rząd tymczasowy na dniu 29. uznał 82 osoby za zostające pod oskarżeniem o zbrodnię kraju (Hochverrath), którą popełniły przez zakładanie związku odrębnego.

Zawiązała się tu sekcyja stowarzyszenia ludu szwajcarskiego, a od nowego roku zacznie wychodzić dziennik radykalny, który będzie nosił tytuł konfederata freiburskiego.

Dzienniki waadtlanckie donoszą, że we Freiburgu pokazały się zatargi pomiędzy rządem tymczasowym, a komendanturą wojskową, które nawet mają być wytoczone przed sejm walny. Reprezentanci przysłani od sejmów walnego mieli naradę z biskupem, który ciągle protestuje przeciw zabieraniu majątku klasztorów.

Z Tessinu piszą, że oddział wojska wysłany od kantonu Graubündten wspólnie z kompanią strzelców celnych tessińskich na dniu 30. Listopada obsadził górę S. Gottharda.

Na dniu 27. Listopada pułkownik Rilliet swoje działanie przeciw kantonowi walickiemu rozpoczął od wydania odezwy z głównej kwatery w Aigle, a mianowicie Walisanów wezwał, aby poszli za przykładem innych kantonów odrębnych, nie wystawiali się na przygody wojenne i zatknęli chorągiew konfederacyjną. Religia, osoby i własność będą święcie szanowane. Zaraz w skutek tój uchwały zgromadziła się w mieście stołecznem Sitten wielka rada i uchwaliła akt kapitulacyjny. Dnia 29. lubo kapitulacyja jeszcze niezostała expedyowana do generała Rillieta, wojska opuściły niższy Walis. Dopiero dn. 30. wojsko konfederacyjne obsadziło kanton. Odwłoka ta nastąpiła w skutek wyraźnego rozkazu generała Dufoura. Na czele wojsk konfederacyjnych wchodził oddział złożony ze samych zbiegłych do konfederacyi żołnierzy kantonu walickiego. Wydali oni od siebie rewolucyjne oświadczenie. I w kantonie walickim widoczna jest reakcyja przeciw związkowi odrębnemu i jezuitom. Członek rządu kantonalnego Kulbermatten wyniósł się za granicę. Dnia 2. Grudnia w Sitten odbywano zgromadzenie ludowe. Na niem zapadła uchwała, aby wielka rada została rozwiązana, i aby nowych do niej powybierano członków.

F r a n c y a .

Paryż, dnia 7. Grudnia. — Rząd francuzki jest bardzo zadowolony z obrotu spraw szwajcarskich w najnowszym czasie, bo się z matni wydobyły bez obcej pomocy. Równie zadowolony jest z lorda Palmerstona. Wysoki ton tego lorda lubo na chwilę obraził rząd francuzki i dla tego dziennik spórów cierpko nań odpowiadał, ale była to obraza tylko skóry, polechtanie po wierzchu, które wnet przeszło i dziś nie pozostawia żadnego cierpienia,

na któreby się można zalić. Cóż szkodzi mówią francuzcy dyplomaci, czyli lord stróić grymasy, kiedy tylko w naszej orkiestrze basuje! Lord Palmerston zastrzegł w imieniu Anglii, że tylko na drodze pokoju chce się mieszać do spraw szwajcarskich, przeto dał poznać, że jeżeli Szwajcarowie nie usłuchają przyjacielskiej rady mocarstw, natenczas Anglia się cofnie i pozostawi mocarstwom wybór, czyli zechcą razem lub pojedynczo działać przeciw konfederacyi szwajcarskiej. Dyplomaci francuzcy mówią: radzimy wspólnie z Anglią nad pokojem i stanowić będziemy większość w tych naradach. Jeżeli Szwajcaryą dobrej naszej rady nie usłucha, natenczas Anglia się cofnie, a my pozostaniemy sami naprzeciw Szwajcaryi. Rząd francuzki sądzi, że na drodze pokoju więcej dokaże, niż groźbami i przemocą. — Prussy dawniej stały daleko dalej od spraw szwajcarskich i nie okazywały ochoty do wspierania przymierza odrębnego i stronnictwa jezuickiego. Dziś się rzeczy zmieniły. Francya może się cofnąć a Prussy pozostają na czele przeciw Szwajcaryi. W tuileriach uważają to za pomyślną przepowiednię, że gwiazda lipcowej dynastyi jeszcze jasno przyświeca. Rząd tutejszy uważa wybór księcia Wallerstein na prezesa ministrów bawarskich także za pomyślny wypadek dla polityki francuzkiej. Poczytują też księcia Wallerstein za przychylnego Francyi, że sprzyja zasadom, które dziennik sporów rozwinął o związku odrębnym Niemiec południowych. Zdanie to tuilerijskie jest bardzo ważnem dla samych Niemiec, bo w niem się ukrywają dalekie zamiary polityki francuzkiej.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że bank francuzki dnia 1go Stycznia diskonto swe z 5 na 4 procent zniży. Ostatnie przesilenie piętne tak było korzystne dla banku, że kiedy lipcowa dywidenda wynosiła 84 fran., w Styczniu wynosić będzie 102 fran. która wypłaconą zostanie akcyonaryuszom, a przewyższka jeszcze znaczna zatrzymaną zostanie na rezerwę.

Jenerał Dumas, który przepadł w Rochefort przy wyborze na deputowanego, a nad nim otrzymał zwycięstwo kandydat opozycyi, ma być wyniesionym do godności para.

— Śpiewak hiszpański, który nie dawno na rozkaz gabinetu Narvaez z Madrytu oddalonym został, ponieważ chwalił się, iż posiada nieograniczony wpływ w pałacu, przybył do Paryża aby dawać tu koncerta. Poselstwo hiszpańskie, pragnąc temu przeszkodzić, ofiarowało mu znaczną sumę pieniędzy, żądając przytém, by jak najrychlej Paryż opuścił, ale żądania swe śpiewak coraz bardziej podnosi i poseł hiszpański dotąd nie mógł się z nim ułożyć.

Hiszpania.

Madryt, 1. Grudnia. — W izbie deputowanych miał mowę w dniu 29. Listopada pan Cortina z powodu adresu na mowę od tronu i bił na ministerstwa Pacheco, Salamanca i Narvaez, jako nieparlamentarne. Szczególniej rzucił pociski na ministerstwo Narvaeza i powiadał, że tylko za pomocą intryg w niezwyčajnej godzinie po północy został ministrem, kiedy jeszcze królowa nie cofnęła zaufania swego Salamance. Przytaczał bezprawia obecnego ministerstwa, a między innymi wyliczał, że Espartrze wzbrowił powrotu do Hiszpanii. Jenerał Narvaez zaś utrzymywał, że od śmierci Ferdynanda nie było żadnego ministerstwa z tak parlamentarnymi zasadami, jak teraźniejsze, ponieważ zwołało kortezy w czasie stosownym i posiada w nich większość. Zaprzecza, aby gabinet dostał się do steru pod nadzwyczajnymi warunkami i objaśniał okoliczności, pod jakimi zawiązano obecne ministerstwo. Co się tyczy Espartery, jeżeli mu się spodoba jutro wracać do Madrytu, to mu wolno. Długami dotąd ministerstwo zatrudnić się nie mogło, ale rzecz wkrótce będzie kortezom przedłożona, ponieważ gabinet życzy, aby kraj popłacił swoje długi. — Rząd uczynił zadosyć żądaniu izby i doręczył jej papiery dotyczące czynności ministerstw Pacheco i Salamanca.

Z powodu strasznego morderstwa spełnionego na młodej dziewczynie, rozchodzą się tutaj najdziwniejsze wieści. I tak, niektóre osoby twierdzą, że jakaś dama podeszła z zazdrości o swego męża poderzwała gardło zamordowanej. Duchowny, w którego służbie dziewczyna owa zostawała, oświadczył, iż w dniu wypadku o 3ej opuścił swe mieszkanie, o 5tej wróciwszy został je zamknięte, kazał przeto drzwi odbić i dopiero wówczas odkrył trupa.

Anglia.

London, 7. Grudnia. — Dyrektorowie banku irlandzkiego zniżyli diskonto z 7 na 6 procent, a inne banki irlandzkie poszły za tym przykładem.

Markiz Waterford zatrudnia teraz 800 robotników budowaniem muru długiego na milę, który otaczać będzie część wsi jego w Curraghmore.

W izbie niższej zwracał wczora uwagę rządu lord Farnham na podburzenia ze strony duchownych ludu irlandzkiego. Zapytał się, czy może prawo karać tych mówców podburzających? Lord Lansdowne oświadczył, na to, że sprawa ta zajmuje uwagę rządu.

Na posiedzeniu wczorajszym izby niższej podał pan Urquhart wniosek do adresu, w którym ma być upraszana królowa o zwołanie parlamentu irlandzkiego, celem naradzenia się nad smutnym położeniem Irlandyi. Pan Osborne zapytał, czyli nie nadeszły wiadomości do ministerstwa spraw zagranicznych, z których okazywałoby się, że interwencya mocarstw w sprawie szwajcarskiej jest zbytęzną? Lord Palmerston odpowiedział: w rzeczy samej otrzymaliśmy wiadomości, które dowodzą,

że wojna domowa w Szwajcaryi ukończoną została a przeto nasza interwencya jest zbytęzną. Sir G. Grej wniósł drugie odczytanie bilu przymusowego, celem utłumienia zbrodni popełnianych w Irlandyi. I. O'Connell żądał uchylenia tego wniosku porządkiem dziennym. Wyliczał w długiej mowie zażalenia Irlandyi i obwinał rząd o nierzetelność ponieważ zamiast zatrudnić parlament przesileniem handlowem i piętne, trzusi tylko środkami przeciw Irlandyi surowemi. W końcu uczynił wniosek w formie poprawki: izba jest tego zdania, że chwycenie się środków, które zmierzają do opatrzenia klasz robotczych w Irlandyi w pracę, do nadania dzierzawcom rękami, bez ukrócenia praw słusznych dziedziców, do powiększenia liczby osób czuwających nad utrzymaniem publicznego porządku i do powiązania wsaystkich uczciwych ludzi w celu utrzymania publicznego pokoju, daleko silniej zapobiegną spełnianiu zbrodni, niż przyjęcie bilu, który wdziera się w prawa bezpieczeństwa osobistego, miesza winnych z niewinnymi i obala pierwsze zasady konstytucyi. — Po przymówieniu się kilku deputowanych irlandzkich, wniósł pan Fagan o odłożenie rospaw, na co jednak większość niezezwołała. Poprawkę przeto przyjęto pod warunkiem, że rospawy nad drugim przeczytaniem bilu dopiero następnego wieczora toczyć się będą.

Trzej spkulanci na papiery publiczne, Karól Young, J. H. Hawkins i Henryk Turner zawiesili swe wypłaty, jednak różnice w kursie, które zapłacić mają nie są zbyt znaczne. Z Hull przysła wczora wiadomość o upadku domu Farthin syn et comp. z aktywów spodziewają się dywidendy 50 za sto. Według sprawozdań w Glasgowie upadek domu A. i J. Downe jest znaczniejszy, jak się spodziewano, lękają się tegoż samego w bankructwie Andrew, Aankin i Robert Buchanan. Ostatnie wiadomości z Dublina mówią o wielu tam zaszłych bankructwach, ale nazwiska firm nie wymieniają.

Wiadomości z Irlandyi nie brzmią pomyślnie. Szlachta wiejska z powodu braku bezpieczeństwa dla osób i własności, robi przygotowania dla przeniesienia się do Anglii lub na ląd stały, przez co liczba nieobecnych w kreju właścicieli jeszcze się powiększy a socyalne zle absentyzmu jeszcze silniejszym się stanie. — Z hrabstw otrzymujemy ciągle raporta o morderstwach. Rząd znowu porzucił myśl specjalnej komisyi sądowej dla najwięcej zaburzonych hrabstw Tipperary, Limerick, Clare i Roscomon. Albowiem gabinet mniema, iż dostatecznymi dla niego będą pełnomocnictwa i upoważnienia rozległe, które mu parlament udzieli. W Enniscorthy (w hrabstwie Wexford) w zeszłym miesiącu odbyło się zgromadzenie w celu podania petycyi o urządzenie stosunków dzierzawców. Jakkolwiek na zgromadzeniu tém mniej osób się znajdowało, jakkolwiek ono mniejsze uczyniło wrażenie jak zgromadzenie w Castel i Kilmactomas, jednak ważnem jest z tego powodu, że tylko dzierzawcy bogaci i dobrze się mający je składali i że jakkolwiek hrabstwo Wexford liczy się do najbogatszych, silnie dopominają się, by ich los zapewniono.

Greya

Grecka flota handlowa składa się z czterech oddziałów, których głównymi portami są Hydra, Syra, Skiothos i Missolungi. W pierwszym z tych oddziałów liczą 1540 statków, w drugim 1200, w trzecim 560, w czwartym 520, razem 3820 statków różnej wielkości. W ciągu roku 1846. powiększyła się marynarka o 506 okrętów, pomimo wszelkich przypadków, które co rok pewną ilość okrętów do służby uniezdatniają. Aby powziąć wyobrażenie o wzroście floty greckiej, należy zwiedzić fabryki w Syra. Panująca tam czynność zdumiewa podróżnych. Jest tam zawsze 60 — 80 statków w robocie i ledwo jeden okręt żagle rozwinie, już drugi miejsce jego zajmuje. Trudno nawet miejsca nastarczyć; przeto ciągle nowe fabryki w Pireju, Galaxidi i na wyspie Spezzia powstają. Wszakże budujące się tam okręty są nie tylko dla samej Grecyi przeznaczone; nadchodzą obstalunki z Egiptu, czarnego morza, Turcyi, Włoch, nawet z Marsylii. W Europie należy zapłacić gotówką za wybudowanie i urządzenie okrętu, za żywność i służbę. W Grecyi wszystko inaczej się dzieje. Oto naprzód stowarzysza się kapitan z kilką majtkami. Pierwszy lepszy kupiec otwiera im kredyt na główne potrzeby budowy, jakoto: drzewo, liny, żelazo itd.; i przyrzeka nadto zbudowany okręt swóim towarem naładować. Gdy okręt pod żagle stoi, ci sami, którzy go zbudować kazali, składają jego osadę. O żywnościach niema mowy, gdyż kilka oliw, cebula, suszone figi, cokolwiek sucharów i woda, stanowi całą żywność, zacząwszy od kapitana aż do ostatniego majtka, dopóki spólny dług nie jest zapłaconym, co po trzech, czterech wyprawach następuje. Aż pótąd bywa każdy ładunek na trzy części dzielony, jedna należy kupcowi, druga fabrykantowi, który zbudował okręt, trzecia kapitanowi i majtkom. Skoro się okręt raz własnością kapitana i majtków stanie, znajdzie kapitan wnet sposobność spłacenia tychże, i przechodzi w wyłączne posiadanie brygu lub goelety, podczas gdy majtkowie zyskują mały kapitał i na nowo tenże sam zawód rozpoczynają. Tak owłada marynarka grecka nieznacznie całą żeglugę handlową na morzu śródziemnym; już wiele portów małej Azyi utrzymuje cały swój ruch handlowy za jej pomocą, a konkurencya europejska nie grozi jej najmniejszym niebezpieczeństwem.

Stany Zjednoczone.

Podajemy według Gońca Stanów Zjednoczonych opis szczegó-

łowy wypadków z Puebla: Powiedzieliśmy już, że Santanna, widząc niepodobieństwo obrony stolicy, ruszył na Puebla; przybył tam 25. Września i wezwał natychmiast pułkownika Chelds w cytadeli zamkniętego, by pozycję tę opuścił, obowiązuje się, że mu pozwoli złączyć się albo z generałem Scott albo z generałem Lane w Perote, grożąc mu jednak atakiem na czele 8000 ludzi, jeżeli się niepodda. Dowódca amerykański odpowiedział, iż sądzi, że może bardzo dobrze bronić posterunku mu powierzonego, że zresztą honor każe mu stawiać opór, że nie opuści go chyba w ostateczności. W skutek tego, w d. 27. Września baterie meksykańskie San Juan de Dios, Santa Roza i w Santa Monika rozpoczęły ogień na okopy amerykańskie, pułkownik Chelds odpowiedział nań rzuceniem mnóstwa bomb i granatów na miasto, które wiele złego zrobiły. Około ósmej wieczorem ogień działowy ustał by na nowo ze dniem się rozpocząć. Santanna chciał wzniesić z pak bawełny parapety dla swych baterii, ale ogień baterii amerykańskich tak się stał morderczym dla robotników i tak szkodził miastu, iż mieszkańcy prosili Santannę, by wstrzymał ogień. Santanna

przystał na to i dzień 29. 30. przeszedł spokojnie; rzucono tylko z obu stron kilka granatów, szczególnie z nowej baterii, którą Santanna urządził w klasztorze Santa Rosa, oddalwszy z niego wprzód zakonnice.

W dniu 1. Października zmienił on plan i ruszył z 2000 ludzi i 3 działami na spotkanie sił amerykańskich, które zbliżyły się z Jalapa i Perote. Gdy jednak przybył do Tepeyahulako, rzeczy się zmieniły; wojska go opuściły; żołnierze i oficerowie powstali przeciw niemu, nazywając go sprawcą wszelkich nieszczęść Meksyku i zdrajcą, niegodnym żadnego stopnia w armii meksykańskiej. Tylko 130 huzarów przy nim pozostało i z temi wszedł do Tepeyahualco. Tam znalazł rozkaz rządu w Queretaro, by udał się z swym wojskiem do tego miasta; nie mogąc temu rozkazowi zadość uczynić, udał się z swymi huzarami do Oajaka, głosząc, że chce zebrać nową armię, według jednych był to tylko pozór dla ukrycia swego odwrotu na granicę Gwatemala, gdzie myślał szukać schronienia. Dowodzą, że ma on list głoisty od generała Scott, że oddali się z Meksyku, ale dzienniki meksykańskie dają wiarę jego zamiarom.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Główny Sąd Ziemiański w Bydgoszczy.

Dobra szlacheckie Imiołki część Isza i Ilga, położone w powiecie Gnieźnieńskim, z których część Isza na 5833 Tal. 28 sgr. 9 fen. i część Ilga na 6746 Tal. 26 sgr. 3 fen., zostały sądownie otaxowane, mają być sprzedane na

dniu 16. Lutego 1848.

zrana o godzinie 11tej w miejscu zwykłych posiedzeń sądowych. Taxa, wykaz hipoteczny i warunki sprzedaży przejrzane być mogą w Registraturze.

Z pobytu niewiadomi wierzyciele, mianowicie:

- Maciej i Telesfor bracia Frezerów i dzieci Szczepana Frezer,
- mąż Barbary z Świekowskich Frezerów, Telesfor Frezer,
- dzierżawca Piotr Strzelecki,
- zamężna Lansert z Frezerów,
- zamężna Kąkiewska z Frezerów,
- kupiec Jan Krzysztyan Dottermann z Czarnkowa,
- sukcesorowie i executorowie testamentu Lippmana Wulff,
- sukcesorowie dyrektora magazynu a później podskarbiego landszafty Ernesta Bogumiła Orland,
- wdowa Anna z Komorowskich Chlebowska,
- dzierżawca Kalixt Malczewski,
- dzierżawca Eugeniusz Lissowski i małżonka tegoż z Chęszewskich Lissowska,

wzywają się na ten termin publicznie.

PRZESTROGA.

Ponieważ już od miesiąca Września r. b. jak z mężem moim Stanisławem Jankowskim czeladnikiem młynarskim w Wilczym młynie zostającym, w separacji żyje, wytoczywszy mu process w tutejszym Konsystorzu: ostrzegam przeto Szanowną Publiczność, aby z tymże mężem moim nie wdawała się w żadne pożyczki i długi, gdyż ja za takowe z majątku mego odpowiadać nie będę.

Poznań, dnia 11. Grudnia 1847.

Wiktorya Jankowska.

Polecam niniejszem Szanownej Publiczności skład mój dobrany firanek haftowanych, sukien muslinowych haftowanych, w desyńie i rzuciki kolorowe, później elegancki neglige, zaręczając jak najumiarkowańsze ceny.

Katarzyna Szymańska.

Artykuły gwiazdkowe.

W rynku Nr. 62. będą, jak wiadomo, hafty, rękawiczki, krawatowe chustki, szale itp., tudzież dla mężczyzn jedwabne chustki na szyję i kieszonkowe po nader umiarkowanych cenach sprzedawane.

Całkowita wyprzedaż prawdziwych złotych przedmiotów stroju,

jako to: złote sygnety od 1 1/2 tal., złote brosze od 1 tal. 10 sgr., zausznice od 1 tal. 20 sgr., naszyjniki od 2 tal., łańcuszki do zegarków od 2 1/2 tal., szpilki do chustek od 20 sgr., pierścionki damskie od 25 sgr. itd. itd. Miejsce sprzedaży ulica Fryderykowska Nr. 14. w hotelu *zum Eichkrans*.

Avis important aux Dames.
A la ville de Lyon

Grande Exposition de Châles et Soieries de Paris et Lyon
à l'Hôtel de Rome

tenu par Mr. Lauk.

Le voyageur d'une des plus importantes maisons de France, a l'honneur d'informer les Dames qu'il est arrivé avec des assortiments considérables de Châles longs et carrés de la plus haute nouveauté, qu'il vendra pendant la foire de Posen à des prix extrêmement réduits. — Les Dames que visiteront ce magasin seront surprises du bon goût ainsi de prix de ces marchandises, car jamais pareille exposition n'a eu lieu ici, tant pour le grand et riche choix, que pour l'extrême bon marché.

Prawdziwy tytuń Turecki po Talarze, stary zrobiony warynas w rólach po 4 Zł., importowanych Hawańskich cygarów po 20 do 30 Tal.,

szczególniej piękny Nissing po Talarze, piękną holend. tabakę po 4 Złt.

prawdziwą francuską tabakę po 4, 5 i 6 Złt., polecam znawcom i lubownikom.

Jakób Traeger w Poznaniu.

Przez wielu biegłych lekarzy i chemików rozbierane.

Znanych w całych Niemczech i innych krajach bardzo zaszczytnie z nadzwyczajnych swoich uzdrawiających własności

Goldbergeroskich galwano-elektrycznych łańcuszków rumatyzmowych

pojedynczo wraz z instrukcją po 1 tal., mocniejsze po 1 tal. 15 sgr.

które stanowią bardzo skuteczny, już często przez lekarzy zalecany środek leczenia i mianowicie także prezerwatywy przeciw **szybko przebiegającym i chronicznym rumatyzmom, podagrze, dolegliwościom nerwowym i kongestjom** wszelkiego rodzaju, jakoto:

bólom twarzy, gardła i zębów, podagrze, chiragrze, gonagrze itd., łzawieniu ocz, żganiu w uszach, tępości słuchu, szumowi w uszach, bólowi piersi, krzyżów i lędźwi, rwaniu w członkach, kurczom, paraliżom, pukaniu serca, bezsenności, różny w twarzy i innym zapaleniom itd.

ma Pan **Ludwik Kletschoff**, właściciel handlu papieru i materiałów piśmiennych w **Poznaniu, w ryku Nr. 93. jedyny skład na Poznaniu i okolice.**

Wyliczanie świadectw, udzielonych mi wielokrotnie przez lekarzy i osoby prywatne o skuteczności tych **galwanicznych łańcuszków**, uważam za zbyt liczne, tém bardziej, iż pewną liczbę tych świadectw czytać można w składach tych łańcuszków.

Wszakże nadmieniam, iż działalność tych **łańcuszków rumatyzmowych** zależy od najprostszyc **chemiczno-fizycznych** zasad, i że z pewnością każdy chemik, fizyk, i lekarz po ich rozebraniu oświadczy się za ich użytecznością i skutecznością.

Szczególna konstrukcja tych łańcuszków zdą-

ża najbardziej do produkowania strumienia **galwano-elektrycznego**, znacznie oneż odróżnia od tak nazwanych „**amuletów**“ lub „**odprowadników rumatyzmowych**“, do których zresztą już co do zewnętrznego kształtu wcale nie są podobne.

Każdy Goldbergeroski galwano-elektryczny łańcuszek rumatyzmowy zapakowany jest dobrze w pudełku, na którego wierzchołku stronie znajduje się moja firma, na spodniej zaś stronie herb wolnego miasta goralu Tarnowca. Do każdego dołączona instrukcja i tylko tak zapakowane exemplarze za prawdziwe uważać należy.

J. T. Goldberger,

w Tarnowcu, w Górnośląskim obwodzie górniczym.

Dla wygody zamiejscowej publiczności założyłem także składy moich łańcuszków rumatyzmowych u Pana F. Fischer w Bydgoszczy, Pana księgarza Stock w Krotoszynie i Pana C. G. Schön w Ostrowie.

Dziś we wtorek dnia 14. Grudnia dany będzie **w sali Bazaru wielki koncert wieczorny** przez Dyrektora muzyki Laadego i jego kapelę z Berlina.

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień.	Stan termometru		Stan barometru.	Wiatr.
	najniższy	najwyż.		
5. Grudn.	+ 6,8°	+ 7,0°	27" 9, 0"	Zachodni.
6. "	+ 4,3°	+ 5,2°	27" 7, 2"	Polud. z.
7. "	+ 3,2°	+ 5,0°	27" 3, 0"	Polud.
8. "	+ 1,0°	+ 5,2°	27" 5, 5"	dito
9. "	- 1,0°	+ 3,0°	28" 2, 7"	dito
10. "	- 0,8°	+ 1,5°	28" 3, 5"	Polud. z.
11. "	+ 0,4°	+ 1,1°	28" 3, 4"	dito

Ceny targowe

w mieście

POZNANIU.

	Dn. 10. Grudnia 1847. r.	
	od	do
	Tal. sgr. fen.	Tal. sgr. fen.
Pszeniczy szefel	2 11 1	2 20 —
Zyta dt.	1 18 11	1 23 4
Jęczmienia dt.	1 18 11	1 27 9
Owsa dt.	— 26 8	1 1 1
Tatarki dt.	1 14 5	1 23 4
Grochu dt.	1 23 4	2 2 3
Ziemiaków dt.	— 20 —	— 22 3
Siana cetnar	— 27 6	1 — —
Słomy kopa	4 20 —	5 10 —
Masła garniec	2 5 —	2 10 —